

Talentia
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö
Talentia ry

LAUSUNTO

18.1.2024

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUS YLIOPISTOTASOISEN SOSIAALITYÖN TUTKIMUKSEN RAHOITUKSESTA VN/31701/2023

1 § Lausunnonantajan näkemykset yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimuksen tavoitteista

Näemme tärkeänä panostaa sosiaalihuollon palvelujärjestelmän vaikuttavuuden arviointiin juuri nyt kun hyvinvointialueiden Sote-integraatio on käynnissä ja palveluja uudelleen organisoidaan. Asiakasturvallisuuteen ja palvelujen laatuun liittyvän tiedon syventäminen ja hallinta vaatii sosiaalityössä tutkimustiedon laajempaa käyttöä. Erityisesti sosiaalihuollon peruspalveluihin liittyvää tutkimustietoa tarvittaisiin, jotta hyviä ja toimivia vaikuttavia käytäntöjä voitaisiin soveltaa hyvinvointialueilla. Rahoituksen tason noston tulee olla selkeä tavoite ja sen tulee olla rinnasteinen terveydenhuollon rahoitukselle.

2.§ Lausunnonantajan näkemykset yliopistotasaisen sosiaalityön tutkimuksen painoalueista

Asiakasturvallisuus ja palvelujen laatu kytkeytyvät ammattitaitoisen henkilöstön osaamiseen ja työssä jaksamiseen. Sen vuoksi on hyvä, että painopistealueisiin on lisätty henkilöstö ja asiantuntijuus. Varhainen eläköityminen, sairauslomien ja pysyvien työkyvyttömyyksien varhaistuminen sosiaalityössä edellyttävät panostamista työhyvinvoinnin tutkimiseen.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamisen lisäksi tarvitaan myös henkilöstön tutkimus- ja muun osaamisen edistämistä. Näin voidaan sosiaalihuollossa varmistaa myös vaikuttavien asiakastyön menetelmien jatkuva kehittäminen, käyttöönotto ja arviointi. Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja osallistaminen tutkimus- ja kehittämistoimintaan luo edellytyksiä myös onnistuneille rekrytoinneille ja henkilöstön sitouttamiselle.

On tärkeää, että tutkimuksen ajatellaan kohdistuvan laajalti palvelujärjestelmään, eikä vain hyvinvointialueisiin, sillä sosiaalihuollon järjestöt ja yksityiset yritykset ovat merkittävässä osassa palvelujen tuotantoa ja toteuttamista. Myös kuntien rooli on tärkeää huomioida edelleenkin, vaikka sote- palveluiden järjestämisvastuu onkin siirretty hyvinvointialueille. Olisi hyvä täsmentää, mitä palvelujärjestelmällä tarkoitetaan. Lisäksi voisi pohtia, miten hyvin asetusluonnoksessa esitettävät

uudet tutkimuksen painoalueet mahdollistavat palvelujärjestelmään tai palveluiden järjestämiseen, tuotantoon, ja valvontaan kohdistuvan järjestelmätasoisemman tutkimuksellisen lähestymisen.

Työn rakenteiden osalta hyvinvointialueiden haasteena ei ole vain kumppanuus terveydenhuollon kanssa vaan myös sosiaalialan oma sisäinen työnjako ja tehtäväkuvat sosiaalialan eri ammattiryhmien välillä. Koottua, vertailtua ja tutkittua tietoa erilaisista työnjaon ja tehtäväkuvien vaikutuksista ja vaikuttavuudesta esimerkiksi hyvinvointialueilta ei ole.

Tutkimus voi tukea asiakasturvallisuuden käsitteiden määrittelyä sosiaalityön omasta substanssista lähtien koska potilasturvallisuuden tietoperusta ja käsitteistö nojautuu terveydenhuoltoon ja lääketieteeseen.

3 § Lausunnonantajan näkemykset valtakunnallisen sosiaalityön tutkimuksen arviointiryhmästä

Arviointiryhmän rooli on tärkeä koska sen tulee arvioida kokonaisuutta, joka koostuu sosiaalityön henkilöstöstä (sosionomit ja sosiaalityöntekijät), palveluista ja palvelujärjestelmän kyvystä vastata asiakastarpeisiin

4 § Lausunnonantajan näkemykset valtakunnallisen sosiaalityön tutkimuksen arviointiryhmän tehtävistä

Tutkimuksen laadun arviointi ja ehdotusoikeus rahoitusperusteista on kannatettava

5 §. Lausunnonantajan näkemykset valtakunnallisen sosiaalityön tutkimuksen arviointiryhmän kokoonpanosta

Talentia puoltaa asetusluonnoksessa esitettyä kokoonpanoa ja pitää sitä riittävän monipuolisena

6. § Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta

Kuten esitetään

7 § Onko asetuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetuksella voidaan arvioida olevan?

Painopisteiden määrittelyllä ja arvioinnilla voidaan vaikuttaa positiivisesti ehkäisevän sosiaalityön, rakenteellisen sosiaalityön ja innovaatioiden leviämiseen ja juurtumiseen ammatillisissa käytännöissä. Erityisenä haasteena on ollut hyvien käytäntöjen vaikuttavuus- ja arviointiperusteinen juurruttaminen sosiaalialan käytäntöihin.

8. Muita yleisiä huomioita ehdotuksesta?

Rahoitetuissa hankkeissa on ollut yleistä, että rahoitusjaksot ovat liian lyhyitä mahdollistamaan korkeatasoista tutkimusta. On välttämätöntä, että rahoitusjakson pituutta voidaan arvioida rahoituksen kehittämisen jatkovalmistelussa. Erityisesti vaikuttavuus- ja arviointitutkimuksessa

tarvittaisiin myös pitkäjänteisempää 3-4-vuotta kestävää tutkimusta. Tutkimushankkeiden eettinen arviointi ja tutkimuslupaprosessit vievät paljon hankkeiden toiminta-aikaa. On perusteltua, että mahdollisuus hankkeiden jatkorahoitukseen on sanoitettu ja esitetty sille avoimet perusteet.

Alpo Heikkinen
erityisasiantuntija
Talentia ry

